

החלטת בית-המישפט העליון להציג שאלון לרמטכ"ל בעקבות תצהירו

במישפט תפיסת קרקעות אלון מורה תחדד את העימות עם עזר וייצמן

דו-קרב בין הרמטכ"ל

לשטר-הבטיחות

ה שטח שנועד לתפיסה צבאית אחר למטרה זו עלידי גורמי צה"ל באישורי. האישור ניתן לאחר שי הגעתי לכלל דיעה כי הקמת הישוב במקום מילים אלה, הצדיק הרמטכ"ל, רב-אלוף רפאל ("רפול") איתן, את הצורך הביטחוני שבתפיסת אדמות השייכות לכפר הערבי רוג'ייב, כדי להעמידם לרשות מתנחלי אלון-מורה.

רפול עשה זאת בתצהיר בשבועה, שהגיש לבית-המישפט העליון בירושלים, בשיבתו כבית-דין גבוה לצדק עלימנת לדון בי עתירה שהגישו 17 מתושבי הכפר רוג'ייב שבנפת שכם, על תפיסת אדמותיהם. תצי הירו של הרמטכ"ל מפרט בהרחבה את הטעמים הביטחוניים שהביאו אותו לבקש את תפיסת השטח שנועד להתנחלות. כבר בישיבה הראשונה של בית-המישפט העליון, תבע פרקליטם של 16 מהעותרים, רים, עורך-הדין הירושלמי אליאס חורי, רשות לחקור את הרמטכ"ל על תצהירו.

הרמטכ"ל אינו רשאי לעשות דבר שאינו תואם את דעת השר שלו

שכן, בתצהיר היו כלולים פרטים שעמדו בסתירה למה שפורסם עד אז ברבים. בית-המישפט דחה את החלטתו בעניין זה. בר שלב מאוחר יותר עלתה התביעה לחקור את הרמטכ"ל על תצהירו שוב.

היה זה כאשר שניים ממתיישי אלון-מורה, ראובן פליקס ואברהם שבות, תבעו לצרף אותם למשיבים בבג"ץ שהגישו תר-שבי רוג'ייב. שני המתנחלים טענו כי יש להם זכות להשיב על העתירה, כמו לממי-שלת ישראל, שריהביטחון, המפקד הר צבאי של איזור יהודה ושומרון והמפקד הצבאי של נפת שכם, שגודם הוגשה העתירה.

התצהיר שהגישו שני מתנחלי אלון-מורה בתמיכה לבקשתם עמד בסתירה גמורה לתצהירו של הרמטכ"ל. נאמר בו כי צור התפיסה לא ניתן משיקולים ביטחוניים, אלא נועד "ליישוב יהודים דרך קבע על האדמות האמורות", כפי שהובטח להם על-ידי שריהממשלה וראש-הממשלה, אחרי שבחרו בעצמם את השטח שבו יתנחלו. עורך-הדין אמנון זכרוני, שהצטרף ל-עתירה בשלב מאוחר יותר, כפרקליטו של אחד מתוך 17 העותרים, העלה שוב את הצורך בחקירת הרמטכ"ל על תצהירו, על יסוד הסתירה שבינו לבין תצהיר המתנחלים.

היתה זו תביעה שלא היה לה סיכוי להיענות, אין זה מקובל לחקור מגישי תצהירים בבג"צים, בכל שנות המדינה לא היה כמעט מיקרה אחד שבו נחקר מישהו על תצהיר שהגיש לבג"ץ. מה עוד שבמיקר-יה זה אין מדובר במישפט רגיל, אלא בר-מישפט עירוני בעל משמעות בינלאומית. שעיני רבים ברחבי העולם כולו עוקבות אחר מהלכו, אם לא די בזה, הרי אין תקדים שבעל תפקיד זה נישא, כמו הר-רמטכ"ל, ייחקר על תצהירו שהגיש, באיזור-שהי אינסטנציה מישפטית.

הנהגה, באופן מפתיע, היפנה השופט הר-עליון, אלפרד ויתקון, שאלה לפרקליטי העותרים: האם במקום לחקור את הר-רמטכ"ל על אמיתות העובדות שבתצהירו

רמטכ"ל איתן ושרי-ביטחון וייצמן מי כפוף למי?

לוח אורחית באתר הנדון מפני שהיה סבור מלכתחילה שהיא דרושה שם לצורך ההגנה המרחבית, או מפני שמצא בדיעבד, שאם תוקם התנחלות אורחית באתר זה, היא תשתלב במערכת ההגנה המרחבית? האם נבדקה אפשרות להקים התני-חלות אורחית בסביבות שכם באתר אחר, שלא צריך תפיסת אדמה פרטית? אם כן, מדוע נבחר האתר הנדון?

למי כפוף הרמטכ"ל?

ת שובותיו של הרמטכ"ל יאפשרו ל-פרקליטי העותרים להביא לבית-המישפט טענות נוספות לסתירת עמי-דת הרמטכ"ל. בפעם הראשונה תעמוד לפני בית-המישפט ישראלי ההכרעה אם יש להאמין לדברי הרמטכ"ל או לא, הכרעה שעד כה נראה עצם הצגתה כבלתי-אפשרית. אולם בית-המישפט העליון, בשיבתו כ-בית-דין גבוה לצדק במישפט זה, יצטרך לתת בפסק-דינו החלטות משמעותיות ר-עקרוניות נוספות, בשאלות החורגות מי-חחום סמכותה של ממשלת-ישראל לתפוס

הרמטכ"ל חייב לענות לבית-המישפט על השאלות הבאות: מי הם גורמי צה"ל שאיתרו את הר-שטח הנדון לתפיסה צבאית? מתי הם איתרו את השטח? האם היתה קיימת תוכ-נית, מאושרת עלידי גורם צבאי מוסמך, שכללה הקמת התנחלות אורחית באתר-הנדון או באיזה אתר אחר במבואות שכם? מאימתי קיימת התוכנית? האם קדם ל-איתורו של השטח עלידי צה"ל איתורו בידי איזה גורם אחר?

מי יום הקמת התנחלות אורחית בי-אתר הנדון או במקום אחר במבואות שכם — גורם כלשהו בדרג הצבאי או גורם כלשהו בדרג המדיני? האם פנה הרמטכ"ל לדרג המדיני בהצעה להקים את ההתני-חלות בדרג הנדון, או האם גורם בדרג המדיני פנה אל הרמטכ"ל כדי שיחווה את דעתו על הצורך הצבאי בהקמת הר-התנחלות באתר זה? האם רצונם של אנשי גושי-אמונים להתנחל באתר זה או במקום אחר בי-מבואות שכם הוא שגרם לאישור ההתי-נחלות האורחית באתר זה, והשפיע על מתן האישור? האם אישר הרמטכ"ל הקמת התנח-

יהיו מוכנים להסתפק בהגשת שאלון ל-רמטכ"ל? ההבדל בין שאלון לחקירה הוא מש-מעוטי. התשובות לשאלון הן ככתב. הר-תשובות לחקירה הן בעל-פה. מעל דוכן העדים, למרות שהתשובות בשני המיקרים הן תשובות תחת שבועה, הרי את התשרי-בות לשאלון אפשר לנסח בניחותא, ללא לחצים, בעזרת צוות יועצים ומישפטנים. "האלטרנטיבה של החקירה נראית לי עדיפה", אמר עורך-הדין זכרוני לשופטים, "כדי לערער את אמינות הרמטכ"ל שיטת החקירה היא השיטה היעילה ביותר. אבל באופן אלטרנטיבי נסכים שיוגש שאלון."

השבוע עשו חמשת שופטי בית-המישפט העליון מעשה חסר תקדים. הם החליטו כי במקום חקירה, הם מחייבים את הרמטכ"ל להשיב בשבועה על שאלון. במילים אחר-רות: בית-המישפט העליון לא קיבל את העובדות שהיו כלולות בתצהירו של הר-רמטכ"ל כעדות סופית, מלאה ונחרצת, ביקש לקבל ממנו עובדות נוספות, תשרי-בות על שאלות שתהיינה מאושרות בי-מיסמכים, כדי לאשר ולאמת את גירסתו לגבי צורת תפיסת הקרקעות להתנחלות אלון-מורה, השנויה במחלוקת.